

Komitésag

MFVM 278

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om “Draft Commission Implementing Regulations (EU) No SANTE/xxx/2017 of XXX... amending Implementing Regulation (EU) No 540/2011” as regards the conditions of approval of the active substances Clothianidin, Imidacloprid and Thiamethoxam (Komitesag)

Resumé

Kommissionen foreslår, at der indføres yderligere restriktioner i godkendelsen af aktivstofferne clothianidin, imidacloprid og thiamethoxam i henhold til forordning 1107/2009 om plantebeskyttelsesmidler. Hvis forslagene bliver vedtaget, vil det betyde, at godkendelsesbetingelserne ændres for stofferne i bilag til Kommissionens forordning nr. 540/2011 af 25. maj 2011 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 for så vidt angår listen over godkendte aktivstoffer.

Det foreslås, at der indføres yderligere restriktioner i godkendelsen af aktivstofferne samt, at der indføres yderligere forbud mod anvendelse af visse frø bejdsset med disse aktivstoffer. Dette betyder, at stofferne kun må anvendes i væksthuse til afgrøder, som gennemgår hele deres livscyklus i væksthuse og ikke dyrkes eller udplantes på friland. Med hensyn til anvendelsen som bejdsmiddel foreslås stofferne nu kun godkendt til at behandle frø af afgrøder, som skal gennemgå hele deres livscyklus i væksthuse, og som ikke udplantes på friland.

Der er ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for regioner eller kommuner. Der vil være administrative konsekvenser for staten. Der vil være væsentlige økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, da der ikke i Danmark findes alternative midler til afbejdsning af frø, som ikke dyrkes i drivhuse. Såfremt forslaget om yderligere restriktioner i godkendelsen af aktivstofferne clothianidin, imidacloprid og thiamethoxam vedtages, kan erhvervet søge om nationale dispensationer, såfremt dispensationsbetingelserne er opfyldt. Omfanget af de erhvervsøkonomiske konsekvenser bliver måske ikke helt så omfattende, som oplyst af landbrugserhvervet, da det konkrete omfang vil bero på eventuelle efterfølgende dispensationer.

Der skal stemmes om forslaget i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og på et kommende møde. Mødet er endnu ikke datofastsat.

Det er ikke umiddelbart muligt at vurdere konsekvenserne af forslaget for miljøbeskyttelsesniveauet i Danmark.

Regeringen støtter, at der indføres begrænsninger for de anvendelser, der udgør en risiko for bier. Anvendelser, som ikke udgør en risiko for bier, fx bejdsning af frø af afgrøder, som ikke er attraktive for bier bør ikke omfattes, da de sprøjtemidler, der vil blive anvendt til sprøjtning af disse afgrøder i stedet for bejdsning af frøene, vil øge belastningen af natur og miljø.

Regeringer støtter forslaget, hvis restriktionen om anvendelser som bejdsemiddel i afgrøder, der ikke er attraktive for bier, fjernes.

Baggrund

Foreløbige forslag til Kommissionsforordning "Draft Commission Implementing Regulations (EU) No SANTE/xx/2017 of XXX... amending Implementing Regulation (EU) No 540/2011 as regards the conditions of approval of the active substances Clothianidin, Imidacloprid and Thiamethoxam " er fremsendt til medlemsstaterne.

Forslagene har hjemmel i forordning 1107/2009 om plantebeskyttelsesmidler især artikel 21, som fastlægger, at Kommissionen kan tage godkendelsen af et aktivstof op til fornyet vurdering, hvis der foreligger ny viden om stoffet.

Forslagene er blevet drøftet på arbejdsgruppemøde i Kommissionsregi den 23.-24. januar 2017 og 22.-23. marts 2017.

Forslagene behandles i en undersøgelsesprocedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder.

Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslagene. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslagene, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen ændrede forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslagene for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen indenfor to måneder forelægge komitéen ændrede forslag eller indenfor en måned forelægge forslagene for appeludvalget.

Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslagene, kan Kommissionen ikke vedtage forslagene. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslagene. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen på egen hånd vedtage forslagene.

Formål og indhold

De foreløbige forslag drejer sig om ændring af godkendelsen af aktivstofferne clothianidin, imidacloprid og thiametoxam iht. forordning om plantebeskyttelsesmidler. Det foreslås, der indføres yderligere restriktioner i godkendelsen af aktivstofferne, samt at der indføres yderligere forbud mod anvendelse af visse frø bejdsset med disse aktivstoffer. Dette betyder, at stofferne kun må anvendes i væksthuse til afgrøder, som gennemgår hele deres livscyklus i væksthuse og ikke udplantes på friland. Desuden må stofferne kun bruges til at behandle frø (bejdsning) af afgrøder, som skal gennemgå hele deres livscyklus i væksthuse og ikke udplantes på friland. Aktivstofferne er blevet vurderet af en medlemsstat, og vurderingen er derefter behandlet i mindre ekspertgrupper og endelig i arbejdsgrupper under EFSA (Den Europæiske Fødevarer sikkerheds Autoritet), hvor flere EU-landes pesticidmyndigheder har deltaget. Denne vurdering har resulteret i ovennævnte forslag, der har til hovedformål at indskrænke godkendelsen af aktivstofferne iht. forordning 1107/2009.

EFSA har udarbejdet konklusionsrapporter over risikovurderingen for aktivstofferne vedrørende anden anvendelse end bejdsning af frø og korn (dvs. bla. sprøjtning af markafgrøder), og konklusionsrapporter for clothiamidin og imidacloprid samt en teknisk rapport for thiamethoxam for så vidt anvendelse til bejdsning af korn/frø/kartofler. Rapporterne er tilgængelige på EFSA's hjemmeside: <http://www.efsa.europa.eu>.

Ifølge EU Kommissionens udkast til vurderingsrapporterne, der hører til forslagene, har vurderingen af aktivstofferne ud fra de i bilag II angivne begrænsede anvendelsesområder vist, at det kan antages, at aktivstofferne opfylder betingelserne i artikel 4 stk. 1-3 i forordning 1107/2009 for godkendelse, dvs. at det er vist, at der ikke er uacceptable effekter på sundhed og miljø.

De resterende anvendelsesområder er:

Aktivstof	Anvendelsesområde
Clothianidin	Insektmiddel i permanente væksthuse eller til bejdsning af frø, hvor afgrøden forbliver i væksthuse i hele dens livscyklus
Imidacloprid	Som ovenfor
Thiamethoxam	Som ovenfor

Når aktivstofferne er godkendt iht. forordning 1107/2009, er det efterfølgende en national opgave at tage stilling til, om de plantebeskyttelsesmidler, aktivstofferne indgår i, kan godkendes til brug i det pågældende land. Denne stillingtagen skal ske på grundlag af de såkaldte "ensartede principper" samt den viden om aktivstoffet, der er opnået ved vurderingen. Denne vurdering er sammenfattet på datablade i de vurderingsrapporter, som er knyttet til forordningsforslagene.

Når medlemsstaterne efterfølgende skal vurdere plantebeskyttelsesmidler indeholdende stofferne, skal der ifølge udkastet til vurderingsrapporten for nogle stoffer tages særligt hensyn til visse risici. Det kan f.eks. være risikoen for udvaskning til grundvandet af aktivstoffet og dets nedbrydningsprodukter, risiko for vandmiljøet, eller risiko for sprøjteførere. Det vil endvidere være angivet, at der om nødvendigt skal indføres risikobegrænsende foranstaltninger.

Generelt om godkendelsesproceduren: I forbindelse med godkendelse af aktivstoffer i EU skal der vises sikker anvendelse. Dette vil sige, at man ved en miljø-og sundhedsvurdering har vist, at stoffet ikke udgør en risiko for menneskers sundhed eller miljøet. Aktivstoffet i sig selv kan godt have iboende skadelige egenskaber, men en faktisk risiko for sundhed eller miljø afhænger af, hvor meget af det pågældende aktivstof miljøet eller mennesker udsættes for ved den ansøgte anvendelse. Hvis EU-vurderingen for den søgte anvendelse ikke viser en risiko, er der en sikker anvendelse, og stoffet kan godkendes i EU. Hvis der derimod er påvist en risiko, er der ikke vist sikker anvendelse, og stoffet kan ikke godkendes i EU. Hvis aktivstoffet godkendes i EU, er det efterfølgende en national opgave at tage stilling til, om de plantebeskyttelsesmidler, aktivstofferne indgår i, kan godkendes til de konkrete anvendelser, der søges om i det pågældende land.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om en gennemførelsesforanstaltning til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslagene er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Aktivstofferne clothianidin, imidacloprid og thiametoxam er stoffer, som tidligere er godkendt i EU i henhold til forordning 1107/2009 om plantebeskyttelsesmidler, som er direkte gældende i Danmark.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Hvis forslagene bliver vedtaget, vil stofferne blive optaget på bilag til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) Nr. 540/2011 af 25. maj 2011 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 for så vidt angår listen over godkendte aktivstoffer. Denne liste er direkte gældende i Danmark, og der vil derfor ikke være lovgivningsmæssige konsekvenser af forslaget.

Der er godkendt plantebeskyttelsesmidler med aktivstofferne clothianidin, imidacloprid og thiametoxam i Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Der er administrative konsekvenser for staten, da godkendelser med aktivstofferne clothianidin, imidacloprid og thiametoxam skal ændres eller trækkes tilbage. Evt. statsfinansielle konsekvenser afholdes, jf. budgetvejledningens retningslinjer, indenfor ressortministeriets egne rammer.”

Forslagene skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslagene vil have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet de eksisterende danske godkendelser til bejdsning af bederoe- og sukkerroefrø samt mindre anvendelse til bejdsning af frø til salat, spinat, blomkål, kinakål skal trækkes tilbage, hvorved disse anvendelser ikke længere vil være tilladt. Ligeledes skal de danske godkendelser til bejdsning af læggekartofler trækkes tilbage, hvorved denne anvendelse ikke længere vil være tilladt. Der findes ikke i Danmark alternative midler til bejdsning af frø.

Med hensyn til økonomiske konsekvenser for *jordbruget og grønsagsproducenter* i Danmark, har landbrugets organisationer oplyst følgende:

- **Kinakål:** Forbud mod bejdsning (100 ha) vil få store konsekvenser pga. manglende alternativer, angreb af skadedyr vil betyde et tab på 175.000 kr./Ha. Det vil derfor formodentlig ikke længere være rentabelt at dyrke kinakål i Danmark. Der kan være et skønnet tab på maksimalt 12 mio. kr. pr. år. (Kinakål høstes normalt før blomstring)
- **Andre kålarter:** Forbud mod bejdsning (900 ha) vil betyde en merudgift til sprøjtning med alternativer på op til 1/2 mio. kr. pr. år. (Disse kålarter høstes normalt før blomstring).

Der vil også være erhvervsøkonomiske konsekvenser, for så vidt angår forbud mod bejdsning af læggekartofler, roefrø, spinat og salat. Omfanget af disse økonomiske konsekvenser er blevet oplyst af landbrugets organisationer i forbindelse med høring af sagen:

- **Stivelseskartofler:** Forbud mod bejdsning vil betyde, at afgrøden i stedet skal sprøjtes mod skadedyr. Man har opgjort, at der vil ske et tab af udbytte på 383 kr/Ha ved sprøjtning fremfor ved bejdsning. Når det estimeres, at afgrøden dyrkes på 16.000 Ha, vil det betyde et

udbyttetab på godt 6 mio. kr. pr. år. Yderligere vil der være merudgift til sprøjtning på suboptimale tidspunkter på 1-2 mio. kr. pr. år.

- Majs: Bejdsning mod skadevolderen smelderlarver er sjældne, og foretages efter behov. Et forbud mod denne bejdsning estimeres at medføre en merudgift på 2 - 4 mio. kr. pr. år, når afgrøden i stedet skal sprøjtes.
- Konservesærter: Et forbud mod bejdsning vil betyde merudgifter til sprøjtning på ca. 500.000 kr. pr. år.
- Korsblomstrede afgrøder: Der anvendes bejdsning af frø til disse afgrøder til dyrkning på 700 Ha. Et forbud mod bejdsning ville betyde at afgrøderne i stedet vil skulle sprøjtes 2½ gange pr. Ha, hvilket ville betyde en merudgift på 500 kr./Ha. I alt en merudgift på 350.000 kr. pr. år. Hvis derimod hele afgrøden mistes pga. skadevoldere, vil det kunne betyde et udbyttetab på 5. mio. kr. pr. år.
- Spinat: Der foretages bejdsning af spinatfrø til 4000 Ha spinatafgrøde pr. år. Hvis bejdsning forbydes vil afgrøden i gennemsnit skulle sprøjtes 2 gange pr. år til 500 kr. /Ha, hvilket ville betyde en merudgift på 2 mio. kr. pr. år.
- Roefrø til eksport: Der forventes en omsætning på eksport af bejdsede roefrø på 500 mio. kr. pr. år. Et forbud mod bejdsning af roefrø ville også betyde et forbud mod bejdsning af frø til eksport både til EU-lande og 3-lande, hvilket betyder at hele denne eksportindtægt vil bortfalde.
- Roer til sukker: Det estimeres, at sukkerroer dyrkes på 33.000 Ha pr. år. Der forventes på dette areal et udbyttetab på 10-23 % som føles af øget skadedyrs- og sygdomsforekomst. Samtidig forventes det, at der skal sprøjtes 1-2 gange pr. år med pyrethroider og 1 gang pr. år med pirimicarb. I alt bliver udbyttetab og merudgifterne til sprøjtning 70-150 mio. kr pr. år.
- Foderroer: Forbud mod bejdsning vil give en generelt årligt udbyttenedgang på ca. 3 %. Yderligere vil der ske udbyttenedgang som følge af sygdommen virusgulrot på 10 til 20 %. I alt en nedgang på 13 til 23 %, som vil betyde et tab på 8 - 13 mio. kr. pr. år.

Såfremt forslaget om yderligere restriktioner i godkendelsen af aktivstofferne clothianidin, imidacloprid og thiamethoxam vedtages, kan erhvervet søge om nationale dispensationer, såfremt dispensationsbetingelserne er opfyldt. Omfanget af de erhvervsøkonomiske konsekvenser bliver måske ikke helt så omfattende, som oplyst af landbrugserhvervet, da det konkrete omfang vil bero på eventuelle efterfølgende dispensationer.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Det er ikke umiddelbart muligt at vurdere konsekvenserne for beskyttelsesniveauet i Danmark ved en godkendelse af aktivstofferne iht. forordning 1107/2009, idet effekten på beskyttelsesniveauet vil afhænge dels af, om der konkret søges om godkendelse af midler med det pågældende aktivstof i Danmark, og dels af den efterfølgende nationale vurdering af, om midlerne kan godkendes under danske forhold.

Høring

Sagen har i høring den 27. april – 3. maj 2017. Der er indkommet 4 høringssvar.

DAKOFO finder det problematisk, såfremt der indføres forbud mod bejdsning af roer og kartofler. DAKOFO noterer sig med tilfredshed, at regeringen også er imod forbud mod bejdsning af disse afgrøder. DAKOFO mener, at man bør afvente en rapport fra EFSA, som pt. arbejder på en rapport om anvendelsen af neonicotinoide, inden der træffes beslutning om ny regulering. DAKOFO anfører endvidere, at manglende mulighed for bejdsning af rapsfrø er en udfordring, idet det kan medføre store udbyttetab som følge af angreb fra rapsjordløpper. Samtidigt er der risiko for udvikling af resistens ved alternative behandlinger.

Landbrug og Fødevarer (L&F) anfører, at forbuddet mod bejdsning med neonicotinoiderne er uden fagligt belæg, og at et evt. forbud bør afvente EFSA's konklusion om brugen af stofferne som bejdsmidler. L&F anfører, at regeringens linje om kun at støtte Kommissionens forslag, såfremt forslaget ændres, umiddelbart lyder logisk. Dog ønsker L&F en mere tydelig holdning om kun at stemme for Kommissionens forslag, såfremt det alene omfatter sprøjtning af afgrøder.. Dvs. at det stadig skal være lovligt at anvende aktivstofferne til bejdsning.

L&F har estimeret de økonomiske konsekvenser ved forbud mod brugs af neonicotinoiderne til bejdsning af en række forskellige frø og af kartofler. De nærmere specificerede udbyttetab og merudgifter er listet i afsnittet ovenfor om økonomiske konsekvenser.

Danske Sukkerroedyrkere, Nordic Sugar og Nordic beet Research mener, at et forbud mod bejdsning af roefrø vil føre til en øget sprøjtning af afgrøden på marker, og at denne sprøjtning vil være mere belastende for miljøet. Endvidere er sprøjtning af roer med insektmiddel ikke effektiv for alle skadevoldere i denne afgrøde, især ferskenbladlusen, som er resistent overfor de brugte sprøjtemidler, og som overfører den tabsvoldende sygdom virusgulrot til roerne. Endelig mener branchen, at bejdsning af roefrø ikke vil udgøre en væsentlig risiko for bier, da roer ikke blomstrer, og bier derfor ikke udsættes for neonicotinoiderne.

Danske Sukkerroedyrkere, Nordic Sugar og Nordic beet Research har estimeret de økonomiske konsekvenser ved forbud mod brug af neonicotinoiderne til bejdsning af sukkerroefrø. De nærmere specificerede udbyttetab og merudgifter er listet i afsnittet ovenfor om økonomiske konsekvenser

Brancheudvalget for Frø fremfører, at et forbud mod bejdsning af frø med neonicotinoiderne er uacceptabelt og uden videnskabelige begrundelse, da de ikke mener, at midlerne er farlige for bier ved en anvendelse som bejdsmidler. Desuden anfører de, at et forbud mod bejdsning af frø vil betyde, at de afgrøder, hvor frøene ikke er blevet bejdsset, skal marksprøjtes flere gang, hvilket vil være mere miljøbelastende. Endelig mener de, at der ikke bør træffes en afgørelse om et evt. forbud af bejdsning med stofferne, før EFSA's konklusion om brug som bejdsmiddel af de tre stoffer foreligger.

Brancheudvalget for Frø har estimeret de økonomiske konsekvenser ved forbud mod brug af neonicotinoiderne til bejdsning af roefrø til eksport, frø af korsblomstrede afgrøder og frø til spinat. De nærmere specificerede udbyttetab og merudgifter er listet i afsnittet ovenfor om økonomiske konsekvenser.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

På baggrund af tidligere drøftelser af begrænsninger i brugen af stofferne er det uvist, om der vil være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Bestøvning fra bier og andre insekter udgør en livsvigtig økosystemtjeneste, og 80 % af Europas planter vurderes i mere eller mindre grad at være afhængige af insektbestøvning. Det er estimeret, at bestøvning fra insekter, herunder bier, har en værdi på mere end 100 mia. kr. om året i EU, og i Danmark er værdien af bi-bestøvning af afgrøder værdisat til i størrelsesordenen 1 mia. kr. på årsbasis.

Regeringen støtter grundlæggende forslaget om, at der bør indføres begrænsninger for de anvendelser, der udgør en risiko for bier.

Regeringen finder dog, at forslaget skal tilpasses således, at det ikke omfatter anvendelser, som ikke udgør en risiko for bier. Konkret betyder det, at regeringen ikke mener, at bejdsning af visse frø og kartofler skal forbydes, idet der vurderes at være en ubetydelig risiko for bier ved sådan anvendelse (fx bejdsning af roefrø eller læggekartofler) under forudsætning af, at de efterfølgende afgrøder ikke er attraktive for bier. Regeringen lægger derfor afgørende vægt på, at disse anvendelser undtages fra begrænsningerne.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget om at indføre begrænsninger, idet der lægges afgørende vægt på at forbuddet mod bejdsning af visse frø undtages. Dette betyder, at Regeringen agter at stemme imod forslaget, hvis ikke restriktionen om anvendelser som bejdsmiddel i afgrøder, der ikke er attraktive for bier, fjernes.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.